

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Ramon Larrañaga Aranbarri Azalkorta

*Azkoitia,
Gipuzkoa
(1945-2021)*

Aurkibidea

Biografia

1945ean jaio zen Azkoitiko Urrategi auzoko Azalgorreta baserrian eta bertan egin du bizimodua. Aita Azalgorretakoa bertakoa zuen eta ama Koroategi ("Koatei") baserrikoa. 6 urterekin hasi eta 10 urtera bitartean Urrategiko eskolan ibili zen. Danobat kooperatiban eta Bergaran "manualetan" ibili zen lanean. Txikitatik egon zen artzaintzako munduari oso lotuta. Artzain-txakur txapelketetan ibili izan zen eta sei aldiz txapela irabazi zuen, gainera.

Zintak

AZK-017

- **Proiektua:** Azkoitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2008-04-01
- **Iraupena:** 35 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber

Pasarteak

1. Urrategi auzoan jaioa; gurasoak ere azkoitiarrak

- **Erref:** AZK-017/001
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Azkoitiko Urrategi auzoko Azalgorreta baserrian jaio zen 1945ean. Aita Azalgorretakoa eta ama Koategi baserrikoak zituen.</p>

Transkripzioa

- Hasteko, izena eta abizena eta non jaio zinen esaten badiazu...
- Ramon Larrañaga, ta 63 urte inde nao febrerun.
- Ze urtetan jaio zinen?
- 45ien.
- Otsailekoa zea?
- Bai.
- Ta jaio nun, Azalkorta baserrin?
- Bai.

- Eta bizi´re bertan beti?
- Bai.
- Eta gurasok, bertakok, Azalkortakok?
- Aitte bai; ama kanpotik etorrittekue.
- Nongoa?
- Koateikue.
- Azkoitikoa?
- Bai.
- Eta bizimodue beti baseritik?
- 20 urte ein nittun enpresan, baiño berriz´e arditaa jun nitzen.
- Oseake,txiki-txikitatik beti baserrian.

2. Urrategiko eskolan erdaraz

- **Erref:** AZK-017/002
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:00:56. **Bukatu:** 00:02:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Eliza giroko ospakizunak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

<p>Eskolara Urrategira joan zen sei urterekin hasi eta 11ra bitartean. Dotrina ikasten zuten. Irakasleak kanpotarrak ziren eta erdaraz egin behar izaten zuten, bestela zigorra jasotzen zuten eta.</p>

Transkripzioa

- Eta eskolan?
- Eskolan Urrategin, ez urte askun, baiñe...
- Zenbat urtera arte ibili zinen eskolan?
- NI xeikin hasi ta hamar-hamaikakin o hola.
- Ta ze ikasten zenduen?
- Asko ez.
- Baiño dotriña eta holakoak?
- Bai, hori bai, dotriñie ikixi beherra zeon ordun, komunixue eitteko ta.
- Eta maisuk-eta bertakok?
- Ez, hasi zin laga giñoneako kanpotik etortzen maisue eo maistrie eo. Oin ein ber omen zako bati omenajie
- Maisu izandako bati?
- Maistra izendakuei, 80 urte pasata omen dao ta.
- Ta eskola garaian ze eitten zenduen, dana erderaz?
- Bai, ahal zana bai, bestela hau eoten [zan].
- Bestela kastigue?
- Bai, kaskarrekuk eta.
- Eta erderaz dana ordun?
- Ikixi ein ber pixket.

3. Gaztetatik artzain

- **Erref:** AZK-017/004
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:02:26. **Bukatu:** 00:03:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

<p>6 anai-arreba ziren. Etxean behiak eta ardiak zituzten eta gaztetatik artzain ibili zen. 10 urterekin lanera lantegira hasi zen, baina aspertu eta atzera artzaintzara bueltatu zen.</p>

Transkripzioa

- Zenbat anai-arreba zineten?
- Sei, bi anai eta lau arreba.
- Ta baserrin ganaua zeukezuen?
- Oin aiñe ez, baiñe ordun´e nehikue izeten zan.
- Ze ganau zeukezuen?
- Bost-sei behi ta idixek eta ardi batzuk beti ta... gero [...] nittun ardiik.
- Artzai hasi ziñen geo.
- Hor ibili gea.
- Zenbat urtekin hasi zinan artzai?
- Ni gazte-gaztetik eta geo hogeta hamar bat urtekin atzea saldu ta taillarrea hasi nitzen. Geo berriz´e erten.
- Taillarrea noa hasi zinen?
- Axkoittire. Azpeittin lehenengo pixketen eta geo Axkoittire, epokie etorri ziztenin.

4. Azkoitiko eta Bergarako lantegietan lanean jardundakoa

- **Erref:** AZK-017/005
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:03:15. **Bukatu:** 00:04:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

<p>Azkoitiko Danobat kooperatiban ibili zen montaje lanean eta gero Bergaran manulean aritu zen. Lantegia eta baserriko lana biak egin behar izaten zituen. 20 urte egin zituen lantegiko lanean.</p>

5. 300 ardi ingururekin, Irukurutzetan eta Elosuan artzain

- **Erref:** AZK-017/006
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:04:22. **Bukatu:** 00:05:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Artzaintza mundua gustatzen zitzaion eta artzain-txakur txapelketetan ere ibili zen. Osaba zuen artzaina eta harengandik sortu zitzaion ardietarako zaletasuna. Irukurutzetara eta Elosura joaten zen ardiekin eta neguan etxean egoten zen. Etxetik gertu zuen mendia eta egunero egiten zuen buelta, ez zuten bordarik mendian. 300 ardi izatera heldu zen bolada batean.

6. Ardi latxak zituzten eta eskuz jaisten zituen egunean bitan

- **Erref:** AZK-017/007
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:05:55. **Bukatu:** 00:07:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Ardi latxak izaten zituen Ramonek, musu beltzak. Etxeko eta auzoko ardiei ilea mozten zien, gerora kanpoko norbait eramaten zuten arren lan horretara. Ardiak eskuz jaisten zituzten eta gerora "kaiola" diturikoan, aberastasun handia izan zen berrikuntza hau. Egunean bitan jaisten zituzten ardiak.

7. Gaztak egin eta kalera saltzera

- **Erref:** AZK-017/008
- **Iraupena:** 0:01:57. **Hasi:** 00:07:20. **Bukatu:** 00:09:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroztera
- Baserría » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:

<p>Ardi-esnearekin gazta egin eta kalera saltzen zuten etxez etxe, asteburuetan; arrebarekin joaten zen behorra hartuta. Hiru kilometro pasa zituzten etxetik kalera. Inguruan baziren artzain gehiago ere. Ardiak ez zituzten saltzen eta erosi ere han-hemendik egiten zituzten.</p>

8. Ardi-larrua saldu egiten zuten

- **Erref:** AZK-017/009
- **Iraupena:** 0:00:25. **Hasi:** 00:09:17. **Bukatu:** 00:09:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

<p>Ardi-larrua saldu egiten zuten 800 pezetan, eta sekula ez zuten jakin zertarako erabiltzen zuten erosleek.</p>

9. Artzain-txakur txapelketetan parte-hartzaile

- **Erref:** AZK-017/010

- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:09:42. **Bukatu:** 00:11:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

<p>Artzain-txakur txapelketetan hastearren nondik norakoak aipatzen ditu. Oñatiko txapelketan hirugarren postua irabazi zuen. Txapelketetan egin beharreko lana aipatzen du. Beste txapelketa batzuk ikusi eta berak ere ateratzea pentsatu zuen txakurra gai zela ikusita.</p>

10. Frantzia eta Bartzelonako artzain-txakur txapelketetan ibilia

- **Erref:** AZK-017/011
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:11:25. **Bukatu:** 00:12:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Txakurraren arrazari ez zitzaion garrantzirik ematen eta bera artzain-txakur gorriekin ateratzen zen. 6 txapel irabaziak ditu eta kanpora Bartzelona eta Frantziara ere joana da. Kanpoko txapelketetan lan berdina egin behar izaten da.

11. Arkume garaiko lanak

- **Erref:** AZK-017/013
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:13:42. **Bukatu:** 00:15:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Gazta egiten aritzen zen. Arkume garaia astuna izaten zen, urtarril eta otsailean izaten zen eta gau eta egun haien gainean egon behar izaten zuen. Beste etxeetatik deitu izan zioten Ramoni arkumea gaizki jaiotzen ari bazen hura ateratzen laguntzera joateko. Aita zenak erakutsi zion horretan.

12. Artalde ezberdinak nahasian

- **Erref:** AZK-017/015
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:16:54. **Bukatu:** 00:18:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Artzain asko ibiltzen ziren orduan eta lagun artean biltzen ziren. Elkarren ardiak nahasian ibiltzen zituzten askotan. Artaldeak nahastu arren norberarena erraz bereizi ohi zuten

13. Ganadua eta soroko lana

- **Erref:** AZK-017/016
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:18:03. **Bukatu:** 00:19:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserríko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Lanean 48 urtera arte aritu zen eta lantegitik gehiago irabazten zuen, artzaintzatik ere dirua bazegoen ere. Etxean idiak eta behiak ere izan zituzten eta baratzean eta sorooan lanean aritzen ziren.

14. Errota eta ogia

- **Erref:** AZK-017/017
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:19:34. **Bukatu:** 00:20:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserríko lanak » Garia
- Baserría » Baserríko lanak » Artoa
- Baserría » Baserríko lanak » Errota

Laburpena:

<p>Etxean ogia amak egiten zuen eta taloak ere egiten zituzten. Ogia nola egiten zen azaltzen du. Errotara joaten ziren auzora eta irina eramaten zuten etxera. Elgoibar aldetik joaten zen jendea irina hartzera errotara.</p>

15. Soldadutza Arakan eta Donostian egin zuen

- **Erref:** AZK-017/018
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:20:48. **Bukatu:** 00:23:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

<p>Soldadutzara 22 urterekin joan zen 13 hilabeterako Arakara (Gasteizera) eta handik Donostiara. Tabernan egoten ziren denbora luzez eta ez zitzaion gogorra egin. Erdaraz hitz egin behar izaten zuten, baina lagunartean euskaraz egiten zuten.</p>

16. Erromeriara Martirieta, Madariaga eta Urrategira

- **Erref:** AZK-017/019
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:23:07. **Bukatu:** 00:24:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Gaztetan erromeriara Martirietara, Madariagara eta Urrategi bertara joaten ziren. Orduan garaiz etxeratu behar izaten zuten, soinua amaitzearekin batera. Neskek ez zuten tabernara sartzerik izaten.

17. Dantza lotua Urrategin onartua eta Martirietan ez

- **Erref:** AZK-017/020
- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 00:24:09. **Bukatu:** 00:24:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Dantza lotua debekatuta zegoen Martirietan eta Urrategin berriz libre zegoen. Neska laguntzeak oinez izaten ziren.

18. Mezara igandero eta hilean behin konfesatzera

- **Erref:** AZK-017/021
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:24:45. **Bukatu:** 00:25:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Sakramentuak

Laburpena:

<p>Mezara igandero joaten ziren Urrategira eta hilean behin konfesatzea derrigorra zen. Jaunartzeak Urrategin egin zituen marinel jantzita; neska-mutilek batera egiten zuten. Elosutik ere Urrategira joaten ziren umeak jaunartzea egitera.</p>

19. Urrategira bidea auzolanean egin

- **Erref:** AZK-017/022
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:25:47. **Bukatu:** 00:27:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Kalera ez ziren festara jaisten, oinez joan behar izaten baitzen. Urrategira bidea egin zutenekoaz oroitzen da; auzolanean egin, bere aita ere tartean zela.

20. Pol-pol eta Irukurutzetako erromeriak

- **Erref:** AZK-017/023
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:27:07. **Bukatu:** 00:28:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:

Urrategiko Pol-pol mendiko jaiak aipatzen ditu. Osintxu eta Bergara aldetik joaten zen jendea. Irukurutzetan ere izaten zen erromeria. Azkoitiko festak hastean mendiko erromeriak galdu egin ziren.

21. Artzain-txakurren entrenamendua

- **Erref:** AZK-017/024
- **Iraupena:** 0:02:50. **Hasi:** 00:28:18. **Bukatu:** 00:31:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

Artzain-txakurra entrenatzeko bandera lana jartzen zaie, haien tartetik pasa behar du txakurrak. Etxean ere arditan egin behar izaten dute. Txakurrak non erosten dituen. Ez du etorkizunik ikusten artzain gazteengan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com